

Yksilöllisten opintopolkujen tukeminen yhteistyössä

**Yksilöllisten opintopolkujen
tukeminen yhteistyössä
YTY3**

Väliraportti 1.12.2013 – 31.7.2014

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Hankkeen toimijat ja kohderyhmät	4
3	Hankkeen tavoitteet ja tulokset.....	4
4	Yhteistyö erityisopetuksen rajatun erityistehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjien kanssa	7
4.1	Valtakunnallinen yhteistyö	8
4.2	Alueelliset yhteistyömallit	9
4.3	Arvio yhteistyön toteutumisesta	10
5	Työelämälähtöisten asiantuntijapalveluiden kehittäminen	10
6	Asiantuntijapalveluiden vaikuttavuuden arviointi ja kehittäminen	12
7	Yhteistyö tutkimustahojen kanssa sekä selvitystoiminta	12
8	Johtopäätökset.....	13

Liitteet

Liite 1 Koulutuksen järjestäjäkohtainen toiminta ja tulokset

Liite 2 Rajatun erityistehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjien väliarvioinnin koonti

Liite 3 Talouden toteutuminen

1 Johdanto

Ammatillisten erityisoppilaitosten tehtävänä on edistää yhteiskunnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista luomalla koulutusmahdollisuuksia erityistä tukea tarvitseville nuorille ja aikuisille. Tämän tehtävän lisäksi niiden järjestämisluvassa on määritelty erityisopetukseen liittyvä **kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävä**. Tämä tarkoittaa ammatillisen erityisopetuksen kehittämistä yhteistyössä muiden oppilaitosten ja sidosryhmien kanssa sekä monimuotoisten **koulutusten sekä neuvonta-, ohjaus- ja konsultaatiopalveluiden** tarjoamista erityisopetuksen asiantuntijapalveluina ammatillisille oppilaitoksille. Tehtävää on toteutettu eri hankkeissa sekä maksullisena palvelutoimintana.

YTY3 -hankkeessa (1.12.2014 - 30.6.2015) jatketaan ammatillisen erityisopetuksen asiantuntijapalveluiden (kehittämis- ja palvelutoiminta) kehittämistä ja toteuttamista OKM:n myöntämällä rahoituksella. Tämä väliraportti kuvaa YTY3 -hankkeen toteutumista ajalla 1.12.2013 – 31.7.2014.

YTY3-hankkeessa jatkettiin asiantuntijapalvelutoiminnan vahvistamista ja laajentamista koko maan kattavaksi siten, että kaikilla ammatillisen koulutuksen järjestäjillä olisi mahdollisuus saada tarvitsemaansa tukea yksilöllisten opintopolkujen kehittämisen ja tukemiseen. Alueellisen ja myös kielellisen kattavuuden varmistamiseksi YTY3 – hankkeessa on kehitetty systemaattista yhteistyötä rajatun erityistehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Näin myös em. koulutuksenjärjestäjien osaaminen on saatu käyttöön ja osaksi asiantuntijapalveluiden palvelutarjontaa.

Erityisenä painopisteenä YTY3 –hankkeessa on kehittämis- ja palvelutoiminnan avulla vahvistaa ammatillisen erityisopetuksen asiantuntijapalveluiden ja koulutuksen työelämälähtöisyyttä. Aiheeseen liittyvää osaamista on koottu yhteen ja aloitettu yhteinen kehittämistyö tukitoiminen järjestämiseksi muille koulutuksen järjestäjille sekä valtakunnallisesti että alueellisesti. Toisena painopisteenä hankkeessa on ollut asiantuntijapalveluiden vaikuttavuuden ja laadunhallinnan kehittäminen.

Hankkeen toteuttamisesta vastaa ammatillisten erityisoppilaitosten (AMEO) kumppanuusverkosto yhteistyössä rajatun erityistehtävän koulutuksen järjestäjien kanssa. Toiminta-alueena on koko Suomi.

2 Hankkeen toimijat ja kohderyhmät

Hankkeen toteuttajina toimivat seuraavat ammatilliset erityisoppilaitokset: Ammattiopisto Luovi, Bovallius-ammattiopisto, Keskuspuiston ammattiopisto, Kiipulan ammattiopisto ja Validia Ammattiopisto (31.7.2014 asti Invalidiliiton Järvenpään koulutuskeskus). Nämä oppilaitokset muodostavat ammatillisten erityisoppilaitosten verkoston (AMEO), joka tekee tiivistä yhteistyötä erityisopetuksen kehittämiseksi.

AMEO –verkostoon lisäksi kuuluvat Aitoon koulutuskeskus ja Optima Samkommun ovat hankkeessa yhteistyökumppaneina ja heidän osaamista on hyödynnetty alueellisessa hanketyössä. Hankekumppaneina ovat lisäksi rajatun erityistehtävän saaneet koulutuksenjärjestäjät Helsingin Diakoniaopisto, Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU, Koulutuskeskus Salpaus, Lapin Ammattiopisto, Optima Samkommun ja Savon ammatti- ja aikuisopisto.

Hanketta hallinnoi Invalidisäätiön ylläpitämä Keskuspuiston ammattiopisto.

Hankkeen pääasiallisena kohderyhmänä on edelleen ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstö. Muita kohderyhmiä ovat työpajojen henkilöstö ja peruskoulunsa päättävien erityisryhmien opetus- ja ohjaushenkilöstö sekä ammatilliseen koulutukseen ja nivelvaiheen koulutuksiin ohjaavat toimijat.

3 Hankkeen tavoitteet ja tulokset

YTY3-hankkeen tavoitteena on

- A. Ammatillisen erityisopetuksen asiantuntijapalveluiden ja työelämälähtöisyyden kehittäminen sekä asiantuntijapalveluiden laadun ja vaikuttavuuden kehittäminen
- B. Yhteistyö tutkimustahojen kanssa. Erityisopetuksen määrittely- ja perusteluokittelun kehittämistyö
- C. Yksilölliset opinto- ja jatkokolut osana ammatillisten oppilaitosten toiminta- ja laadunjärjestelmää

Alla olevassa taulukossa esitetään edellä mainituista kolmesta ylätavoitteesta johdetut tarkemmat osatavoitteet ja tulokset tiivistettynä.

Taulukko 1 Tavoitteet ja tulokset

Tavoite	Tulokset
A.1. Asiantuntijapalveluiden kehittäminen ja toteuttaminen kehittämiskumppanuudessa: erityisesti koulutuksen työelämälähtöisyyden vahvistaminen erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden ammattiin valmistumisessa ja työllistymisessä	<ul style="list-style-type: none"> Asiantuntijapalveluiden kehittäminen ja toteuttaminen on jatkunut. Suunnittelun keskiössä olivat työelämälähtöiset asiantuntija-palvelut, joiden toteuttamiseen kaikissa osahankkeissa päästään syksyllä 2014.
A.2 Yhteistyömalli rajatun erityistehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjien kanssa	<ul style="list-style-type: none"> Yhteistyö käynnistyi sekä valtakunnallisesti että alueilla. Yhteistyön toimenpiteet on esitetty luvussa 4 sekä osahankeraporttiosuoksissa.
A.3. Asiantuntijapalveluprosessin ja palveluiden vaikuttavuuden arvioinnin edelleen kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Asiantuntijapalveluiden vaikuttavuuden mittaamista pilotoitiin keväällä 2014. Vaikuttavuuden mittaamista ja arviointia vahvistetaan edelleen syksyllä 2014 pilotoinnista saaduilla kokemuksilla. Asiantuntijapalveluiden palveluprosessin ja laadun kuvaamisen suunnittelu aloitettiin keväällä 2014. Työtä jatkaa syksyllä 2014 valmistelutyöryhmä, joka huomioi myös OPH:n laadunhallintakriteeristön koskien ammatillisen erityisopetuksen kehittämis-ohjaus-, ja tukitehtävää.
A.4. AMEO-verkoston asiantuntijapalvelut kehittävät tiedottamista sisäisesti ja ulkoisesti. Tulosten levittämisessä hyödynnetään somen mahdollisuuksia. Osallistutaan yhteiskunnalliseen keskusteluun.	<ul style="list-style-type: none"> Viestinnän toteutussuunnitelma ja vuosikello laadittiin AMEO -verkoston share point -työalustaan AMEOn facebook sivuilla tiedotetaan palveluista, tapahtumista ja julkaisuista Aloitettiin suunnittelu ruotsinkielisen tiedotusmateriaalin tuottamiseksi erityisopetuksen asiantuntijapalveluita koskien

<p>B.1 Tutkimus- ja selvitystoiminnan jatkaminen alueellisesti ja valtakunnallisesti erityisesti ammatillisten opettajakorkeakoulujen kanssa. Tavoitteena on luoda pysyviä yhteistyöverkostoja ja muotoja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Verkkoluentosarjat Erkkää verkossa ja Ammatillinen erityisopetus areenalla toteutuivat ja jatkuvat edelleen • Yhteistyötä jatketaan yhteistyötä ammatillisten opettajakorkeiden ja muiden tutkimus- ja kehittämistahojen kanssa alueilla
<p>B.2 Erityisopetuksen perusteluokittelun kehittämistyö</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Erityisopetuksen perusteluokittelun valmistelutyö saatiin päätökseen ja se oli vaikuttamassa hallituksen lakiesitykseen
<p>C.1. Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden yksilöllisten opinto- ja jatkopolkujen toteutumisen arviointimalli levitetään osaksi oppilaitosten laadunhallintajärjestelmää</p>	<ul style="list-style-type: none"> • YTY2 hankkeen aikana pilotoitiin yksilöllisten opinto- ja jatkopolkujen vertaisarviointia ja tuotettiin arviointikriteerit • Pilotoinnin kokemuksia hyödynnetään arviointimallia levitettäessä syksystä 2014 alkaen. Vertaisarviointi on yksi asiantuntijapalveluiden toteuttamismuoto. • Kukin AMEO-oppilaitos toteuttaa vähintään yhden vertaisarvioinnin osana asiantuntijapalvelutoimintaa.
<p>C.2. Arvioinnilla tuotetaan malleja onnistuneiden yksilöllisten opintopolkujen toteuttamisesta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Laadittiin suunnitelma: syksyllä 2014 aloitetuista yksilöllisten opinto- ja jatkopolkujen vertaisarvioinneista saaduista hyvistä käytännöistä tuotetaan malleja ja mahdollisesti julkaisu keväällä 2015.

YTY3 -hankkeen toteuttamisen painopisteinä keväällä 2015 olivat erityisopetuksen asiantuntijapalveluiden suunnittelu sekä yhteistyön käynnistäminen rajatun erityistehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjien kanssa. YTY3 -hankkeen väliraportointikaudella tehtiin runsaasti suunnittelu- ja kehittämissyhteistyötä. Tätä ei ole kuitenkaan tilastoitu toteutuneina asiantuntijapalveluina. Varsinaiset asiantuntijapalveluiden toteutukset ovat vasta syksyllä 2014 ja keväällä 2015.

Tulevien palveluiden suunnittelun lisäksi kolmessa osahankkeessa toteutettiin erityisopetuksen asiantuntijapalveluita kuluneella seurantakaudella. Taulukossa 2 on kuvattuna YTY3 -hankkeessa toteutuneiden toimenpiteiden määrällisiä tuloksia. Ammattiopisto Luovissa toimenpiteitä rahoitettiin maaliskuusta 2014 lähtien YTY3 – hankkeen rahoituksella, joten toimenpiteiden toteutukset on täten raportoitu alla olevassa taulukossa.

Taulukko 2. Hankkeessa toteutuneiden toimenpiteiden määrälliset tulokset

	Keskuspuiston ammatti-opisto	Validia Ammatti-opisto	Ammatti-opisto Luovi	Bovallius-ammatti-opisto	Kiipulan ammatti-opisto	Yhteensä
Asiantuntija-palvelut	2	-	50	-	6	58
Palveluihin osallistuneet	11	-	979	-		990
Asiantuntijat	5	-	108	-		113
Kehittämiskumppanit	17	25	25	19	14	81

4 Yhteistyö erityisopetuksen rajatun erityistehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjien kanssa

Hankkeen keskeisenä tavoitteena on rakentaa yhteistyömalli rajatun erityistehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Hankkeessa ovat mukana seuraavat rajatun erityistehtävän koulutuksen järjestäjät: Helsingin Diakoniaopisto, Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU, Koulutuskeskus Salpaus, Lapin Ammattiopisto, Optima Samkommun ja Savon ammatti- ja aikuisopisto.

Yhteistyön tarkoituksena on saada molempien oppilaitosverkostojen osaaminen käyttöön erityisopetuksen työelämälähtöisten asiantuntijapalveluiden kehittämiseksi ja toteuttamiseksi. Rajatun erityistehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjien rooli on toimia palveluiden kehittäjinä ja tuottajina yhteistyössä ammatillisten erityisoppilaitosten kanssa. Lisäksi rajatun erityistehtävän oppilaitokset voivat saada AMEO-oppilaitosten toteuttamia asiantuntijapalveluita oman oppilaitoksen erityisopetuksen ja yksilöllisten opintopolkujen toteutumisen tueksi.

Rajatun erityistehtävän oppilaitoksille on varattu yhteensä 90 000€ hankkeen tavoitteiden mukaista toimintaa varten. Rahoituksen saaminen edellyttää oppilaitoskohtaisen toteutussuunnitelman laatimista. Toteutussuunnitelmat arvioidaan, hyväksytään ja niiden toteutumista seurataan hankkeen projektiryhmässä. Tämän väliraportointikauden loppuun mennessä suurin osa rajatun erityistehtävän oppilaitoksista oli palauttanut toteutussuunnitelmansa; osalta se vielä puuttui tai kaipasi tarkennuksia.

Seuraavissa luvuissa on esitelty yhteistyötä erityisopetuksen rajatun erityistehtävän saaneiden oppilaitosten kanssa valtakunnallisesti ja alueilla.

4.1 Valtakunnallinen yhteistyö

AMEO-verkoston ja rajatun erityistehtävän saaneiden oppilaitosten yhteistyö valtakunnallisella tasolla on edennyt alla kuvatun prosessin mukaisesti:

Kuvio 2. Yhteistyö AMEO-verkoston ja rajatun erityistehtävän oppilaitosverkoston kanssa

Yhteistyö aloitettiin järjestämällä suunnittelukokous 9.1.2014. Kokouksessa määriteltiin yhteistyön tavoitteet, organisointi ja toimintamuodot sekä laadittiin toimintasuunnitelma toimenpiteineen ja aikatauluineen. Tarkennettu toimintasuunnitelma lähetettiin rahoittajalle osana koko hankkeen suunnitelmaa.

Helmikuussa 2014 solmittiin yhteistyösopimukset oppilaitosten välillä. Maaliskuussa aloitettiin organisaatiokohtaisten toteutussuunnitelmien laatiminen. Suunnitelmat sisältävät valtakunnallisen yhteistyön sekä alueellisen asiantuntijapalveluiden toteutuksen ja kehittämissuhteistyön. Hyväksytyjen toteutussuunnitelmien perusteella määriteltiin toimijakohtaiset hankerahoitusosuudet.

Helmikuussa toteutettiin sähköisenä kyselynä työelämälähtöiseen koulutukseen liittyvän osaamisen ja hyvien käytäntöjen kartoitus. Kyselyyn vastasivat sekä AMEO-oppilaitokset ja että rajatun erityistehtävän oppilaitokset. Tuloksena saatiin kymmeniä hyviä toimintamalleja, menetelmiä, työkaluja ja opetusmateriaalia, joista on mahdollista jatkokehittää ja tuotteistaa työelämälähtöisiä asiantuntijapalveluita. Toimintamallit ja käytännöt koottiin yhdeksi dokumentiksi, joka on share point -työalustalla hyödynnettävissä valtakunnallista ja alueellista kehittämistyötä varten.

Toukokuussa 2014 järjestettiin Osaamisen jakamisen päivä Ammattiopisto Luovissa

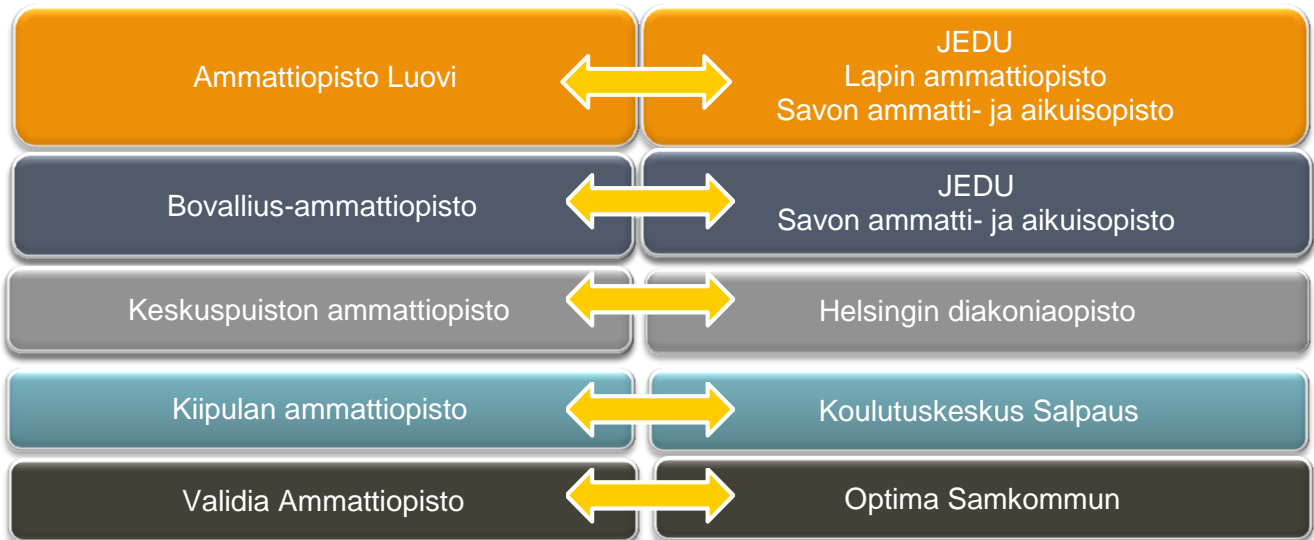
Oulussa. Siihen osallistuivat hankkeen molempien toimijaverkostojen työelämälähtöisen koulutuksen osajia ja asiantuntijoita. Tapaamisessa työskenneltiin hankkeen painopisteiden mukaisissa teemaryhmissä, joissa asiantuntijat esittelivät työelämälähtöisiksi asiantuntijapalveluiksi sopivaa osaamista ja hyviä käytäntöjä.

Valtakunnallisen yhteistyön jatkoksi on suunniteltu seuraavat toimenpiteet:

- yhteiskokoukset, joiden tarkoituksena on valtakunnallisen yhteistyömallin vakiinnuttaminen, alueellisen kehittämistyön tukeminen sekä mahdollisen yhteisen julkaisun tuottaminen
- aiemmin koottujen ja esiteltyjen hyvien käytäntöjen ja osaamisen kehittäminen ja tuotteistaminen edelleen työelämälähtöisiksi asiantuntijapalveluiksi
- osaamisen kokoamisen päivä keväällä 2015, jossa esitellään hankkeessa kehitettyjä ja toteutettuja työelämälähtöisiä asiantuntijapalveluja sekä alueellisen kehittämissyhteistyön tuloksia

4.2 Alueelliset yhteistyömallit

AMEO-oppilaitokset ja rajatun erityistehtävän saaneet oppilaitokset ovat muodostaneet seuraavia alueellisia kehittämiskumppanuuksia:

Kuvio 3. AMEO-oppilaitosten ja rajatun erityistehtävän saaneiden oppilaitosten alueelliset kehittämiskumppanuudet

Väliraportointikauden loppuun mennessä alueellinen yhteistyö kuviossa 3. esitettyjen oppilaitosten välillä on käynnistynyt. Validia Ammattiopiston ja Optima Samkommunin keväällä 2014 aloitetun yhteistyön myötä myös ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen järjestäjät osallistuvat erityisopetuksen asiantuntijapalveluiden piiriin.

Ammatillisia erityisopetuksen asiantuntijapalveluita on suunniteltu toteuttavaksi esimerkiksi työparimallilla, jossa AMEO-oppilaitoksen ja rajatun erityistehtävän oppilaitoksen asiantuntijat työparina suunnittelevat ja toteuttavat palvelun asiakasorganisaatiolle. Osahankkeiden liitteissä on tarkemmin kuvattu alueellista yhteistyötä ja sen etenemistä.

Alueellinen yhteistyö rajatun erityistehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjien kanssa on toteutunut myös säännöllisinä aluekokouksina ja –tapaamisina, joissa on käytännössä suunniteltu ja kehitetty alueella tapaamisina, joissa on suunniteltu ja kehitetty alueella toteutettavaa yhteistyötä ja erilaisia asiantuntijapalveluiden toteuttamisen muotoja ja tapoja.

Lisäksi rajatun erityistehtävän oppilaitoksilla on ollut mahdollisuus osallistua YTY-hankkeen yhteisiin koulutus- ja verkostoitumispäiviin sekä saada tarpeiden mukaisia asiantuntijapalveluita omaan organisaatioonsa.

4.3 Arvio yhteistyön toteutumisesta

Rajatun erityistehtävän oppilaitosten yhdyshenkilöt osallistuivat YTY3-hankkeen väliarviointiin vastaamalla heille suunnattuun sähköiseen arviointikyselyyn. Kyselyssä arvioitiin hankkeen tavoitteiden toteutumista ja toimintaa yhteistyön osalta kuluneella seurantakaudella. Kyselyyn vastasi kahdeksan yhdyshenkilöä.

Vastausten perusteella hankkeen organisoinnin ja toteutuksen arvioitiin onnistuneen hyvin. Parhaiten toteutuneeksi arvioitiin tiedonkulku ja viestintä sekä hankkeen työtavat ja toteutukset. Erityisesti valtakunnallisten yhteiskokousten ja osaamisen jakamisen päivien koettiin tukeneen tavoitteiden toteutumista. Eniten tyytymättömiä vastaajat olivat oman organisaation rooliin, tehtäviin ja työnjakoon. Kiire, niukat resurssit ja henkilövaihdokset hankkeen alkuvaiheissa hankaloittivat vastaajien mukaan toiminnan käynnistymistä.

Vastaajat kuvasivat hankkeen toteutusta mielenkiintoiseksi, innostavaksi ja odotuksia vastaavaksi. Toiveena esitettiin, että rajatun erityistehtävän oppilaitosten rooli erityisopetuksen asiantuntijapalveluiden toteuttajana vahvistuisi.

Väliarviointikyselyn koonti on esitetty raportin liitteessä 2.

5 Työelämälähtöisten asiantuntijapalveluiden kehittäminen

Kaikissa kolmessa YTY-hankkeessa on asiantuntijapalveluita toteutettu kehittämiskumppaneiden tarpeiden perusteella räätälöityinä koulutuksina, konsultaatioina, ohjaus- ja neuvontapalveluina, verkostoyhteistyönä tai opiskelijapalveluina.

YTY3-hankkeessa kysytyimpiä teemoja ovat olleet erityisopetukseen liittyvät perusasiat, kuten yksilöllisen opintopolun suunnittelu ja toteutus, erityisen tuen tarpeet ja HOJKS sekä opiskelijan kohtaaminen. Aikuisten erityinen tuki ja ohjaus –koulutusta on järjestetty alueilla osina tai 5 opintopisteen kokonaisuutena. Lisäksi YTY3-hankkeessa tavoitteena on ollut vahvistaa opiskelujen työelämälähtöisyyttä siten, että toteutettavat

asiantuntijapalvelut vahvistavat erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan opintojen etenemistä ja työllistymistä niin oppilaitoksissa kuin aidoissa työympäristöissä ja työpajoilla.

Viereisessä kuviossa on kuvattu YTY3 hankkeen asiantuntijapalveluiden painopisteet. Toimenpiteiden suunnitteluun on käytetty resursseja keväällä 2014. Toteutukset painottuvat syksylle 2014 ja kevääseen 2015.

Yhteistyötä lisätään jatkossa etenkin työelämän edustajien ja muiden työllistymiseen liittyvien yhteistyötahojen kanssa. Tavoitteena on myös kumppanioppilaitosten työelämä- ja yhteistyöverkostojen kytkeminen entistä tiiviimmin mukaan kehittämistyöhön.

YTY3-hankkeen
asiantuntijapalveluiden
painopisteet / teemat

1. Uraohjauksen kehittäminen opintojen nivelvaiheissa
2. Työvaltaisen oppimisen eri muodot
3. Työssäoppimisen tuki
4. Työpajayhteistyö
5. Työllistymisen tuki
6. Tuettu oppisopimus
7. Aikuisten erityinen tuki ja ohjaus

Työelämälähtöisiä asiantuntijapalveluita on kehitetty hankkeessa seuraavasti:

- Työelämälähtöistä koulutusta tukevan osaamisen, hyvien käytäntöjen, toimintamallien ja materiaalien koonti ja osaamisen jakaminen yhteistyössä
- alueellisten tarpeiden kartoittaminen, kehittämissyhteistyö koulutuksen järjestäjien kanssa ja työelämälähtöisten asiantuntijapalveluiden suunnittelu ja toteuttaminen
- hankkeen ohjausryhmän vahvistaminen työelämän edustuksella.

YTY3 –hankkeen ohjausryhmään haluttiin vankempaa osaamista työelämäyhteistyöhön ja hankkeen ohjaukseen. Uusina jäseninä aloittivat vuorineuvos Juha Rantanen, neuvotteleva virkamies Ari-Pekka Leminen Työ- ja elinkeinoministeriöstä sekä valtakunnallisen työpajayhdistyksen toiminnanjohtaja Mari Ahonen-Walker. Ohjausryhmä kokoontui hankekauden aikana kolme kertaa.

Valtakunnallisen asiantuntijapalvelujen työelämälähtöisen kehittämistyön tavoitteena on koota alueellista osaamista ja asiantuntijapalveluita sekä kehittää, toteuttaa ja levittää hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja. Valtakunnallista kehittämistyötä on käsitelty aiemmin tässä raportissa luvussa 4.1.

Valteri-koulujen kanssa on tarkoitus aloittaa tiiviimpi yhteistyö ja yhteistyökokous pidetään syyskuussa 2014. Tarkoituksena on nivelvaiheeseen liittyvän yhteistyön, toimintamallien sekä asiantuntijapalveluiden kehittäminen ja benchlearning.

6 Asiantuntijapalveluiden vaikuttavuuden arviointi ja kehittäminen

YTY2-hankeen aikana aloitettiin asiantuntijapalveluiden laadun ja vaikuttavuusmittarien kehittäminen sekä palveluprosessien yhtenäistäminen. Osana ammatillisen erityisopetuksen kehittämis-, tuki- ja ohjaustehtävän itsearvioinnin kriteereitä keväällä 2014 Validia Ammattiopistossa pilotoitiin OPH:n asiantuntijapalveluiden laatukriteeristö osana Validian omaa toimintaa. Validian osahankkeessa testattiin vaikuttavuuden arvioinnin mittaamista kahden koulutuksen järjestäjän kanssa. Niistä saadun kokemuksen mukaan asiantuntijapalveluiden vaikuttavuuden arviointi kannattaa kytkeä toteutus suunnitelman laatimsvaiheeseen, jolloin voidaan määritellä palveluiden lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteet.

Syksyn 2014 aikana asiantuntijapalveluiden palveluprosessin ja laadun kuvaamista ja kehittämistä jatketaan. Työtä varten on perustettu YTY-hankkeen projektiryhmästä ja AMEO-verkoston laatutyöryhmästä koottu valmistelutyöryhmä. Tavoitteena on luoda erityisopetuksen asiantuntijapalveluiden prosessin laatu ja vaikuttavuuden malli.

Asiantuntijapalveluiden vaikuttavuuden arviointimallin edelleen testaaminen ja käyttöönotto tapahtuu osahankkeissa syksyn 2014 ja kevään 2015 aikana. Myös asiantuntijapalveluiden vaikuttavuuden mittaamista pilotoidaan hankkeen jälkimmäisellä seurantakaudella. Pilotoinneista saatua arviointitietoa hyödynnetään asiantuntijapalveluiden laadun ja palveluprosessin kehittämisessä.

7 Yhteistyö tutkimustahojen kanssa sekä selvitystoiminta

YTY3-hankkeessa jatketaan tutkimus- ja kehittämistyötä sekä selvitystoimintaa niin alueellisesti kuin valtakunnallisesti. Yhteistyötä tehdään ammatillisten opettajakorkeakoulujen, yliopistojen ja muiden tutkimus- ja kehittämistahojen kanssa.

Tutkimus- ja kehittämisen yhteistyön tavoitteena on ollut koota yhteen eri toimijoita sekä jakaa tietoa ammatillisesta erityisopetuksesta käsitteleviä tutkimuksista ja kehittämishankkeista. Tavoitteena on ollut tutkimustiedon hyödyntäminen niin ammatillisen erityisopetuksen arjessa kuin asiantuntijapalveluiden toteutuksessakin sekä nostaa esiin tutkimus- ja kehittämisteemoja. YTY2-hankkeessa tehtiin aiempiin kokemuksiin perustuva tutkimus- ja kehittämistoiminnan määrittely. Toimintamallissa esitetään yhteistyön tavoitteet, tehtävät ja saadut hyödyt. Toimintamallin toteuttamista ja kehittämistä jatketaan YTY3-hankkeessa.

Tutkimukseen perustuvaa tietoa hyödynnettiin asiantuntijapalveluita toteutettaessa ja verkkoluentosarjoina. Keskuspuiston ammattiopisto ja Validia Ammattiopisto ovat toteuttaneet yhteistyössä verkkoluentosarjaa **Ammatillinen erityisopetus Areenalla**, jota jatketaan myös lukuvuonna 2014 - 2015. Luennot käsittelevät mm. osallistavaa pedagogiikkaa, läpäisyn edistämistä ja opiskelijahuoltoa. Luovi on myös koordinoitunut Erkkää verkossa -luentosarjaa, joka jatkuu lukuvuoden 2014-2015 aikana toisen hankkeen rahoituksella. Alueilla on jatkettu erityisopetuksen kehittämis- ja

tutkimusyhteistyöryhmien kokoontumisia.

Ammatillisen erityisopetuksen perusteluokittelun kehittämistyö. YTY2-hankkeessa käynnistettiin ammatillisen erityisopetuksen määrittelyyn liittyvä pohdintatyö. Tavoitteena oli koota tietoa Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön säädösten valmistelutyön pohjaksi. Työryhmä koostui AMEO-verkoston, ammatillisten opettajakorkeakoulujen, yliopistojen ja muiden tutkimustahojen sekä OPH:n asiantuntijoista. Työryhmä valmisteli ammatillisen erityisopetuksen määritelmäehdotuksen: Erityinen tuki ja erityisopetus ammatillisessa koulutuksessa, joka lähetettiin OKM:n 31.3.2014. YTY3-hankkeessa seurataan lakiesityksen voimaantuloa ja toteutumista.

8 Johtopäätökset

YTY3 -hankkeessa keskeisenä painopisteenä on yhteistyömallin rakentaminen rajatun erityistehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Hankkeen ensimmäisen puolen vuoden aikana yhteistyö on alkanut yhteistyösopimusten ja toteutussuunnitelmien laadinnalla. Ruotsinkieliset ammatilliset oppilaitokset on otettu myös mukaan toimintaan ja kehittämistyöhön kevään 2014 aikana. Yhteistyössä on kehitetty mm. työparimalli, jossa asiantuntijana toimivat AMEO-veikroston edustaja sekä rajatun erityistehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjän edustajan kanssa. Rajatun erityistehtävän saaneiden koulutuksen järjestäjien edustajien mukaan yhteistyö on ollut kiinnostavaa ja toimivaa.

Toisena tärkeänä painopisteenä YTY3 -hankkeessa on työelämälähtöisten asiantuntijapalveluiden suunnittelu ja toteutus. Mukana suunnittelussa ja toteutuksessa ovat rajatun erityistehtävän saaneet koulutuksen järjestäjät sekä oppilaitosten työelämäverkostot ja -kumppanit. Työelämälähtöistä osaamista ja asiantuntijapalveluita jatkokehitetään ja tuotteistetaan valtakunnallisissa työryhmissä ja jaetaan yhteisillä osaamisen jakamisen päivillä. Jatkossa kehitetään myös työelämälähtöisistä asiantuntijapalveluista tiedottamista ja niiden markkinointia osana asiantuntijapalveluiden tarjontaa.

Työelämälähtöisyys sekä yhteiskunnallinen vaikuttaminen on huomioitu myös YTY3 – hankkeen ohjausryhmässä, jonka kokoonpanoa on vahvistettu työelämän edustajilla.

Hankkeessa kehitetään myös asiantuntijapalvelutoiminnan toiminnan ohjausta ja prosessien kuvaamista. Väliraportin toimintakauden aikana toiminta on keskittynyt suunnitteluun ja jälkimmäisellä hankepuoliskolla keskitytään palveluiden toteuttamiseen. Jatkossa YTY3 -hankkeessa keskitytään myös asiantuntijapalveluiden laadunhallintaprosessin kehittämiseen ja vaikuttavuuden arviointiin. Hankkeen toimijat ovat myös mukana valmistautumassa omalla asiantuntemuksellaan OPH:n laadunhallinnan kriteeristön ja itsearviointiprosessiin työstämiseen.

